

Jordbruksutskottets betänkande

1983/84:14

om livsmedelskontroll m. m.

Motioner

I motion 1982/83:482 av Hagar Normark och Inger Hestvik (båda s) yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär en utredning om förekomsten av och riskerna med att använda antibiotika i slaktdjursfoder,
2. att riksdagen uttalar sig för en restriktiv användning av antibiotika i avvaktan på utredningsresultatet.

I motion 1982/83:1003 av Martin Olsson (c) yrkas att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om krav på ursprungsbeteckning på livsmedel.

I motion 1982/83:1094 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) yrkas , såvitt nu är i fråga (yrkandena 2 och 4)

2. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag om lag avseende krav på råvarudeklaration m. m. för alla konsumtionsvaror,
4. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att initiativ tas till internationella överenskommelser om märkning av bestrålade varor.

I motion 1982/83:1452 av Bertil Fiskesjö och Britta Hammarbacken (båda c) yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära en översyn av bestämmelserna om tillåtna halter av tungmetaller i dricksvatten samt att gränsvärden införs för högsta tillåtna halt av koppar i enlighet med vad som angetts i motionen.

I motion 1982/83:1999 av Göran Persson och Lars Andersson (båda s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående åtgärder för att erhålla balans av mineral och spårelement.

I motion 1982/83:2002 av Bengt Wittbom och Sten Svensson (båda m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående en översyn av principerna för tillämpningsregler vid utfärdandet av nya och förändrade regler för märkning av livsmedel.

Utskottet

Utskottet behandlar i detta betänkande ett antal motioner om livsmedelskontroll och närliggande frågor. Motionerna väcktes under allmänna motionstiden 1983.

Antibiotika i slaktdjursfoder

Enligt motion 1982/83:482 (s) används i många länder med intensiv djuruppfödning antibiotika som tillsats i fodret, dels för att hålla djuren friskare, dels för att öka deras tillväxt. Massmedicinering av slaktdjur är en växande hälsorisk för konsumenterna framhålls det. Antibiotikan utgör också en arbetsmiljörisk för dem som arbetar med fodertillverkning och djurhållning. Motionen utmynnar i förslag om utredning om förekomsten av och riskerna med att använda antibiotika i slaktdjursfoder. I avvaktan på resultatet bör riksdagen uttala sig för en restriktiv användning av sådana ämnen.

Utskottet erinrar om att liknande motioner behandlades av utskottet under riksmötena 1980/81 och 1981/82 (se JoU 1980/81:36 och 1981/82:42). Därvid konstaterades bl. a. att riskerna med antibiotikatillförseln främst består i att den kan leda till utveckling och selektion av resistenta bakteriestammar hos de utfodrade djuren. Resistenta sjukdomsalstrande bakterier kan spridas från djuren till den yttre miljön. En recirkulation av sådana bakterier kan uppstå, i vilken även människan innefattas.

Utskottet framhöll i angivna sammanhang vidare att utskottet i viss mån kunde instämma i motionärernas kritiska synpunkter på användningen av antibiotika i animalieproduktionen. Utskottet ansåg det dock böra framhållas att tillverkning och försäljning av fodermedel som innehåller s. k. specialämnen är noggrant reglerade i olika författningar. Enligt 7 § förordningen (1961:381) om tillverkning av och handel med fodermedel m. m. får sådana varor inte saluhållas eller försälgas utan tillstånd av kontrollmyndigheten, dvs. statens jordbruksnämnd. Tillstånd får inte lämnas med mindre det tillstyrks av lantbruksstyrelsen, socialstyrelsen och statens livsmedelsverk (SFS 1971:1145). Samtliga nu nämnda myndigheter arbetade vidare kontinuerligt med frågor rörande antibiotikaanvändningen. Dessa hade i olika sammanhang redovisat en restriktiv grundinställning till användningen av antibiotika, framför allt när det gäller tillförsel av sådana ämnen i tillväxtbefrämjande syfte. Man hade därvid bl. a. hänvisat till och uttryckt förståelse för de ökade kraven från konsumenterna att livsmedel bör vara fria från främmande ämnen. Enligt jordbruksnämnden var det viktigt att användning av produktionshöjande medel inte tilläts förrän fullt övertygande svenska försök visat att det var livsmedelshygieniskt invändningsfritt och produktionsekonomiskt välmotiverat. Utskottet, som delade denna uppfattning, underströk för sin del det angelägna i att fortsatta ansträngningar gjordes för att närmare belysa effekterna av antibiotikaanvändningen inom animalieproduktionen och för att komma till rätta med dess negativa verkningar. Då den verksamhet inom berörda myndigheter som redovisats syntes ägnad att i stor utsträckning kunna tillgodose syftet med berörda motioner, lämnade riksdagen desamma utan ytterligare åtgärd.

I anslutning till den nu aktuella motionen har utskottet inhämtat uppgifter

bl. a. från statens livsmedelsverk, som alltjämt vidhåller sin restriktiva grundinställning till antibiotikaanvändningen. Verket har fortlöpande följt utvecklingen och har bl. a. utfört stickprovskontroller i slaktprodukter. Kontrollverksamheten visar att antalet positiva prov sjunkit från 3,1 promille år 1979 till 1,0 promille år 1982.

Inom kort framlägger livsmedelsverket för regeringen förslag till nya köttbedömningsföreskrifter. Därvid kommer man att föreslå att stickprovskontrollen av slaktdjur utökas. Härigenom hoppas man få ett säkrare underlag för att kunna agera för att helt eliminera förekomsten av antibiotika i slaktprodukter.

Resultatet av den kontrollverksamhet som livsmedelsverket redovisat visar enligt utskottets mening att utvecklingen går i rätt riktning när det gäller att motverka förekomsten av antibiotika i livsmedel. Med hänsyn härtill och till den verksamhet i övrigt som pågår inom livsmedelsverket och övriga berörda myndigheter anser utskottet att motion 1982/83:482 inte påkallar någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Märkning av livsmedel m. m.

I tre motioner berörs frågor som har anknytning till bestämmelserna om märkning av livsmedel.

I motion 1982/83:1003 (c) förordas att regler införs om ursprungs-beteckning på livsmedel så att det framgår från vilket land varan eller i varan ingående råvaror kommer. Härigenom skulle man sannolikt främja konsumtionen av svensktillverkade livsmedel. Enligt motionen torde Sverige nämligen ha bland de strängaste reglerna i världen när det gäller användningen av bekämpningsmedel och andra ämnen i livsmedelstillverkningen. Det är också lättare att kontrollera de odlings- och uppfödning-metoder som används inom landet. Det ökade kvalitets- och miljömedvetandet hos svenska konsumenter skulle mot denna bakgrund leda till att köparna i allt större utsträckning efterfrågar varor med svensk ursprungs-beteckning.

I motion 1982/83:1094, yrkandena 2 och 4, (c) understryks värdet av en effektiv livsmedelskontroll. Denna kontroll bör enligt motionen omfatta den totala kvaliteten på livsmedlen, även de importerade. Informationen om vad importerade produkter är besprutade med bör förbättras. I motionen föreslås i detta hänseende lagstiftning rörande krav på råvarudeklaration m. m. för alla konsumtionsvaror (yrkande 2). Vidare tar motionärerna upp frågan om bestrålning av livsmedel (yrkande 4). I avbidan på den utredning som f. n. pågår bör enligt motionen bestrålning av livsmedel inte tillåtas och inte heller import av bestrålade livsmedel. Sverige bör, framhålls det vidare, ta initiativ till internationella överenskommelser om märkning av bestrålade varor.

Utskottet får inledningsvis erinra om att livsmedelslagen (1971:511) innehåller vissa bestämmelser om ursprungs-beteckning på livsmedel. I 13 § 6

föreskrivs att färdigförpackade livsmedel alltid skall märkas med förpackarens eller tillverkarens namn eller firma samt hemort eller, om namnet eller firman är allmänt känd, endast namnet, firman eller förkortning därav. Endast ett fåtal utländska företag torde vara så kända för svenska konsumenter att möjligheten att bara märka med namnet, firman eller en förkortning blir tillämplig i praktiken. Till följd härav är de allra flesta importerade livsmedelsförpackningar märkta med företagets hemort som ju därmed anger från vilket land varorna kommer. I fråga om olika ingredienser i sammansatta livsmedel finns ingen föreskrift i livsmedelslagstiftningen om att ursprunget skall anges. Enligt den internationella märkningsstandard som utarbetats av FAO/WHO Codex Alimentarius Commission gäller den regeln att om en eller flera ingredienser ingår i ett sammansatt livsmedel så skall som ursprungsland anges bara det land där den konsumtionsfärdiga produkten tillverkats. Det har inte ansetts praktiskt möjligt att för varje ingrediens ange ursprungsland.

Av det anförda framgår att motion 1982/83:1003 i princip är tillgodosedd när det gäller kravet på ursprungsbeteckning på färdigförpackade livsmedel. Med hänsyn till att vissa livsmedel är sammansatta av ett mycket stort antal ingredienser är det knappast genomförbart i praktiken att kräva motsvarande deklARATION rörande råvarorna. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionen i fråga.

I motion 1982/83:1094 aktualiseras, förutom den typ av ursprungsmärkning som nyss redovisats, också krav på en deklARATION av livsmedlens totala kvalitet, däri inbegripet vilka bekämpningsmedel som kommit till användning. Utskottet vill med anledning härav i korthet redovisa de viktigaste bestämmelserna på förevarande område.

Enligt 13 § 2 livsmedelslagen skall färdigförpackade livsmedel märkas med uppgift om deras sammansättning. I livsmedelsverkets allmänna tillämpningskungörelse (SLV FS 1979:10) har till förtydligande härav föreskrivits att samtliga ingredienser, såväl råvaror som tillsatser, skall deklarerars genom uppräknig efter varandra i fallande storleksordning efter vikt. Detta krav på en fullständig innehållsdeklARATION kompletteras av en föreskrift att vissa viktigare råvaruingredienser dessutom skall kvantitetsdeklarerars. Sålunda skall ingående köttvaror, fisk, skaldjur, vegetabiliska proteinråvaror, potatis, grönsaker och rotfrukter alltid också deklarerars med den mängd av varje sådan råvara som ingår i sammansatta livsmedel.

Användningen av olika kemiska ämnen vid tillverkning av livsmedel regleras i livsmedelslagstiftningen av bestämmelserna dels om tillsatser, dels om s. k. främmande ämnen i livsmedel. Tillsatser som används måste vara godkända av livsmedelsverket och får då inte förckomma i större mängd än verket medgett. Främmande ämnen, t. ex. rester av bekämpningsmedel på vegetabilier, får heller inte finnas i högre halt än verket bestämt. Importerade vegetabiliska livsmedel laboratoriekontrolleras fortlöpande i fråga om bekämpningsmedel och den kontrollen bekostas av importörerna. När det

gäller köttvaror krävs särskilt importtillstånd från livsmedelsverket för varje parti som skall komma till Sverige. Köttvarorna skall åtföljas av intyg från exportlandets myndigheter att varornas beskaffenhet överensstämmer med både svenska bestämmelser och lagstiftningen i ursprungslandet. Dessutom kontrolleras varje köttvaruparti vid importen av särskilda importbesiktningsveterinärer. Den anläggning varifrån varorna kommer måste vara godkänd på förhand av livsmedelsverket.

Användningen av konserveringsmedel regleras av livsmedelsverkets tillsatsbestämmelser i kungörelsen SLV FS 1980:13. Inga andra konserveringsmedel får användas än de som särskilt godkänts av verket för olika typer av livsmedel. Kvantiteten konserveringsmedel är samtidigt maximerad i kungörelsen. Uppgift om konserveringsmedel och alla andra använda tillsatser skall alltid lämnas på livsmedelsförpackningarna.

Också i fråga om förpackningsmaterial för livsmedel finns bestämmelser till förebyggande av olägenheter från livsmedelshygienisk synpunkt.

I livsmedelslagstiftningen finns inget krav på information om att svenska eller importerade livsmedel blivit besprutade med t. ex. bekämpningsmedel. Däremot sker som nyss antytts en fortlöpande systematisk laboratoriekontroll av att halten bekämpningsmedel på vegetabilier inte överskrider de resttoleranser som livsmedelsverket föreskrivit i sin kungörelse (SLV FS 1983:1) om främmande ämnen i livsmedel. Denna kontroll bekostas av importörerna i fråga om importerade vegetabilier. Enligt vad utskottet erfarit har livsmedelsverket genom att låta företrädare för verket besöka de viktigaste exportländerna sökt ge ökade kunskaper om de svenska kraven beträffande behandlingen av vegetabilier och köttvaror m. m.

Av det anförda torde framgå att den svenska livsmedelslagstiftningen uppfyller även högt ställda krav i fråga om kraven på livsmedels kvalitet och sammansättning. Utskottet kan ansluta sig till motionärernas bedömning angående värdet av en noggrann och utförlig reglering på hithörande område. Samtidigt bör framhållas att de praktiska kontrollmöjligheterna inte får tillmätas mindre betydelse än en hög ambitionsnivå i lagstiftningsarbetet. Även om det på vissa områden kan finnas behov av ytterligare insatser anser utskottet att nuvarande livsmedelskontroll i stor utsträckning får anses motsvara de krav som ställs i motion 1982/83:1094, yrkande 2. Det kan tilläggas att regeringen har planer på att inom kort tillsätta en utredning angående livsmedelskontrollens organisation och inriktning m. m. Utskottet föreslår att motionen i denna del lämnas utan någon vidare åtgärd från riksdagens sida.

Beträffande önskemålet i motion 1982/83:1094 om märkning av bestrålade varor får utskottet hänvisa till sitt ställningstagande under riksmötet 1981/82 till liknande motioner (JoU 1981/82:2).

I enlighet med vad utskottet då förordade igångsattes våren 1982 en allsidig och ingående utredning rörande effekterna av bestrålning av livsmedel.

Innan resultatet av utredningsarbetet förelåg borde enligt utskottet stor restriktivitet iakttagas när det gäller tillståndsprövning för bestrålning av livsmedel i Sverige. Det bör påpekas att något sådant tillstånd ännu ej lämnats av livsmedelsverket.

Den första etappen av utredningsarbetet, som publicerats i SOU 1983:26 *Bestrålning av livsmedel?*, har nu avslutats. I en andra etapp, som avses genomföras av en parlamentarisk kommitté, skall konkreta förslag för statsmakternas ställningstaganden utarbetas.

Enligt uppgift från livsmedelsverket har i fråga om bestrålning av livsmedel Codex Alimentarius märkningskommitté i oktober 1983 föreslagit ett tillägg i Codex allmänna märkningsstandard, som går ut på att alla livsmedel som blivit behandlade med joniserande strålning skall märkas på sina förpackningar med information om denna behandling.

I avbidan på resultatet av den verksamhet som här redovisats bör ej heller yrkande 4 i motionen 1982/83:1094 föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motionen 1982/83:2002 (m) berörs vissa övergångsproblem i samband med ändringar i bestämmelserna om märkning av livsmedel. De nya reglerna om märkning av livsmedel har enligt motionen vållat praktiska problem och ekonomiska förluster för många företag. Det gäller bl. a. stora lager av förpackningsmaterial för bröd och andra bagerivaror som på grund av de nya reglerna blir oanvändbart. Ytterst blir det konsumenterna som drabbas genom högre priser. Motionärerna understryker att övergångsbestämmelserna i sådana fall måste bli så generöst utformade att befintligt förpackningsmaterial m. m. kan användas, utom i de fall då märkningsföreskrifterna tillkommit för att förhindra att konsumenterna kommer till skada. En grundlig genomgång måste enligt motionen göras beträffande de principer som i dag tillämpas av livsmedelsverket vid utfärdande av nya och ändrade regler för märkning av livsmedel.

Utskottet har inhämtat att man från regeringens och livsmedelsverkets sida regelmässigt försöker utforma övergångsbestämmelserna på ett sätt som ger livsmedelsbranschen tillräckliga möjligheter att sälja ut inneliggande lager av förpackningsmaterial m. m. samt tillverka nya förpackningar och etiketter. När livsmedelslagen tillkom år 1971 bestämdes t. ex. att de nya märkningsbestämmelser som lagen innehöll skulle träda i kraft efter ett och ett halvt år, dvs. den 1 juli 1973. I vissa fall utsträcktes övergångstiden ytterligare ett halvår. Samma principer har tillämpats i samband med 1980 års ändringar i märkningsbestämmelserna. De nya bestämmelserna om märkning av livsmedelstillsatser med s. k. E-nummer enligt livsmedelsverkets kungörelse SLV FS 1980:13 utkom från trycket i december 1980 men skulle inte träda i kraft förrän drygt två år senare, nämligen den 1 januari 1983. Livsmedel som märkts enligt äldre bestämmelser dessförinnan skulle emellertid få säljas slut under hela år 1983. Denna övergångstid förlängdes för varor som innehöll vissa aromämnen/smakämnen till den 1 juli 1984. I dessa

fall har således livsmedelsbranschen haft mellan tre och tre och ett halvt år på sig att anpassa märkningen till de nya bestämmelserna. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 1982/83:2002.

Mineraler och spårelement

I motion 1982/83:1999 (s) anføres att Sverige är geologiskt sett underförsörjt med viktiga spårelement, som t. ex. selen. Till följd av försurning och nedfall av tungmetaller m. m. har tillgängligheten av selen i åkermark halverats under den senaste tioårsperioden. Brist såväl som överskott på mineraler och spårämnen ger störningar i växt- och djurriket. Vissa undersökningar har visat att både människor och husdjur kan utsättas för selenbristsjukdomar. För att motverka dessa risker bör enligt motionen spårelementberäkning av handelsgödselmedel utprovas. Dricksvatten bör regelmässigt kontrolleras med avseende på tungmetaller och spårelement. Även för livsmedel bör göras en bedömning av mineral och spårelement.

Utskottet erinrar om att riksdagen under våren 1982 behandlade några motioner om behovet av forskning rörande förekomsten av mineralämnen, spårämnen m. m. i odlingsjorden och i livsmedel. I det av riksdagen godkända betänkandet (JoU 1981/82:40) anförde utskottet bl. a. att motionärerna tog upp viktiga problem, om vilka ökad kunskap var angelägen. De upptagna frågorna föll också inom ett par av de i 1982 års forskningsproposition (prop. 1981/82:106) högt prioriterade områdena, nämligen markens ekologi och livsmedelsforskningen. I sammanhanget erinrades om att den år 1979 tillsatta utredningen om användning av kemiska medel i jord- och skogsbruket enligt sina direktiv bl. a. hade till uppgift att pröva behovet av ytterligare forskning, försök och utvecklingsarbete i syfte att få fram alternativa produktionsmetoder. Utredningen har sedermera framlagt två betänkanden, vilka f. n. bereds i jordbruksdepartementet (SOU 1983:10 och 11).

Vidare framhöll utskottet att frågan om användning av selen som tillskott till kosten var föremål för uppmärksamhet inom statens livsmedelsverk och socialstyrelsen.

I anslutning till den nu behandlade motionen har utskottet inhämtat att socialstyrelsen inte funnit anledning att generellt rekommendera intag av selen i kosten. Den tveksamhet som förekommit rörande selenets betydelse som kosttillskott beror bl. a. på att marginalen mellan nyttig normaldos och skadlig överdos är tämligen liten. Emellertid arbetar livsmedelsverket, i samråd med socialstyrelsen, på att utfärda bestämmelser om kosttillskott som kan lösa selenproblemet på ett för konsumenterna tillfredsställande sätt.

Det kan tilläggas att frågor rörande sambandet mellan kost och hälsa är föremål för uppmärksamhet i såväl 1982 års livsmedelskommitté som i den till jordbruksdepartementet knutna livsmedelsberedningen. Vidare har det tillsatts en utredning (Jo 1982:08) om översyn av livsmedelsforskningen m. m.

Utskottet anser, i likhet med vad som anfördes under riksmötet 1981/82, att motionärerna tar upp viktiga problem om vilka ökad kunskap är angelägen. Inte minst med hänsyn till den fortgående försurningen och dess effekter på mineral- och spårämnestillgängligheten är det viktigt att hithörande frågor ägnas uppmärksamhet. Med hänsyn bl. a. till den verksamhet som äger rum inom berörda myndigheter och som i korthet redovisats ovan finner utskottet inte skäl att tillstyrka motion 1982/83:1999.

Dricksvatten

I 1958 års hälsovårdslag (1958:663) fanns bestämmelser om försörjning med och undersökning av konsumtionsvatten. Huvudansvaret för vattenkontrollen enligt hälsovårdsstadgan åvilade centralt socialstyrelsen. Efter en lagändring, som trätt i kraft den 1 juli 1983, har den centrala tillsynen över konsumtionsvattnet förts över på statens livsmedelsverk (prop. 1981/82:219, SoU 1982/83:6). Bestämmelserna om kontroll av konsumtionsvatten har i enlighet härmed inarbetats i livsmedelslagen (1971:511, ändrad 1982:1081). I samband med nämnda lagändring har livsmedelsverket övertagit uppgiften från statens miljömedicinska laboratorium att vara centrallaboratorium för konsumtionsvattenfrågor.

I motion 1982/83:1452 (c) diskuteras de hälsorisker som är förenade med att man i allt större utsträckning använder kopparrör i vattenledningssystemet. Det finns undersökningar som visar att akut kopparförgiftning från dricksvatten kan uppkomma vid en kopparhalt av 1 ppm eller mera. Sjukdomssymtom hos barn kan uppstå vid ännu lägre koncentrationer. Med hänsyn till risken för akut förgiftning och till att man inte känner till effekterna av långvarig exposition av lägre kopparhalter är det enligt motionen nödvändigt att gränsvärden införs för kopparhalten i dricksvatten samt att hälsovårdsnämnderna åläggs att utföra kontinuerliga kontroller.

Utskottet vill framhålla att frågor om dricksvatten och dess kvalitet de senaste åren varit aktuella i riksdagen i olika sammanhang. En motion om gränsvärden för kopparhalten i dricksvatten behandlades av socialutskottet i betänkandet SoU 1981/82:38. Utskottet anförde därvid följande.

Utskottet har inhämtat följande upplysningar från socialstyrelsen och statens miljömedicinska laboratorium (SML) beträffande gränsvärden för koppar i dricksvatten:

SML framlade i slutet av år 1980 en förstahandsrapport om koppar i dricksvatten. Vid överlämnandet till socialstyrelsen var till rapporten fogad en av livsmedelsverket sammanställd rapport. Socialstyrelsen fann att materialet inte kunde läggas till grund för fastställande av gränsvärden utan ville att utredningen skulle fortsätta. Som ett led i det fortsatta arbetet har rapporten Hygienisk bedömning av koppar i dricksvatten (Rapport nr 6/81 från SML) utarbetats. En litteraturgenomgång har också gjorts. Då problemet inte finns beskrivet i andra länder måste egna undersökningar göras i Sverige. Närmast i tur står ett forskningsprojekt som rör eventuellt samband

mellan förhöjd kopparhalt i dricksvatten och barndiarréer. SML beräknar att ett underlag för preliminär bedömning skall kunna föreligga vid årsskiftet 1982-83.

Med hänsyn till det arbete som sålunda pågår när det gäller att ta fram underlag för eventuella gränsvärden för koppar i dricksvatten avstyrks yrkande 2 i motion 1981/82:163.

Riksdagen följde socialutskottet.

I anslutning till den nu aktuella motionen har jordbruksutskottet erfarit att livsmedelsverket f. n. arbetar med bilaga 2 till verkets kungörelse SLV FS 1983:12 om dricksvatten m. m. I denna kommer att ges riktlinjer för bedömning av halterna av en rad ämnen i dricksvatten, bl. a. tungmetaller. Gällande svenska gränsvärden kommer därvid att omprövas. Hänsyn kommer att tas till den information om hälsoeffekter av koppar som de senaste åren tagits fram av bl. a. statens miljömedicinska laboratorium. Den nyssnämnda bilagan beräknas utkomma under första delen av år 1984.

Av det anförda framgår att syftet med motion 1982/83:1452 delvis är tillgodosett. Motionen avstyrks således.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *antibiotika i slaktdjursfoder*
att riksdagen avslår motion 1982/83:482,
2. beträffande *märkning av livsmedel m. m.*
 - a) att riksdagen avslår motion 1982/83:1003,
 - b) att riksdagen avslår motion 1982/83:1094 yrkandena 2 och 4,
 - c) att riksdagen avslår motion 1982/83:2002,
3. beträffande *mineraler och spårelement*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1999,
4. beträffande *koppar i dricksvatten*
att riksdagen avslår motion 1982/83:1452.

Stockholm den 6 december 1983

På jordbruksutskottets vägnar

EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Håkan Strömberg (s), Arne Andersson i Ljung (m), Grethe Lundblad (s), Hans Wachtmeister (m), Gunnar Olsson (s), Martin Segerstedt (s), Sven Eric Lorentzon (m), Kerstin Andersson (c), Margareta Winberg (s), Börje Stensson (fp), John Andersson (vpk), Bengt Kronblad (s), Ulf Lönnqvist (s) och Bo Arvidson (m).

Reservation

Märkning av livsmedel m. m. (mom. 2 b)

Einar Larsson och Kerstin Andersson (båda c) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Av det" och slutar med "riksdagens sida" bort ha följande lydelse.

Även om den svenska livsmedelskontrollen vid en internationell jämförelse står på relativt hög nivå finns det enligt utskottets mening alltså viktiga frågor som bör ägnas skärpt uppmärksamhet. I motion 1982/83:1094 anförs exempel på sådana frågor. Utskottet delar motionärernas uppfattning att livsmedelskontrollen bör omfatta den totala kvaliteten på livsmedel, även de importerade. Särskild uppmärksamhet måste ägnas åt informationen om vilka bekämpningsmedel som kommit till användning vid behandlingen av importerade produkter. Med hänsyn till förekomsten av nya processtekniker och ökad koncentration inom livsmedelstillverkningen är det vidare angeläget att användningen av konserveringsmedel och förpackningar underkastas en skärpt kontroll. Vad utskottet sålunda med anledning av motion 1982/83:1094 yrkande 2 anfört om en höjd ambitionsnivå i livsmedelskontrollen bör riksdagen ge regeringen till känna.

dels den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "I avbidan" och slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Frågan om bestrålning av livsmedel är enligt utskottets mening så pass viktig att ett nytt riksdagsuttalande i ämnet framstår som befogat. Utskottet föreslår därför att riksdagen med anledning av motion 1982/83:1094 yrkande 4 uttalar att bestrålning av livsmedel, i avbidan på ovannämnda utredning, inte bör tillåtas i Sverige. Inte heller import av bestrålade livsmedel bör tillåtas. Vidare bör från Sveriges sida fortsatta ansträngningar göras för att få till stånd internationella regler om märkning av bestrålade varor. Det anförda bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 2.b) bort ha följande lydelse:

2. beträffande *märkning av livsmedel m. m.*

b) att riksdagen med anledning av motion 1982/83:1094 yrkandena 2 och 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

Särskilt yttrande

Antibiotika i slaktdjursfoder (mom. 1)

Einar Larsson och Kerstin Andersson (båda c) anför:

Vi delar motionärernas uppfattning att massmedicinering av slaktdjur utgör en växande hälsorisk för konsumenterna men också en arbetsmiljörisk för den som arbetar med fodertillverkning och djurhållning. Enligt vår

mening finns det starka skäl som talar för ett totalförbud mot användningen av antibiotika i angivna sammanhang. Eftersom livsmedelsverket synes ägna frågan särskild uppmärksamhet kan vi dock t. v. avstå från några särskilda yrkanden med anledning av motion 1982/83:482. Vi förutsätter att de myndighetsöverväganden som pågår också innefattar möjligheterna att helt förbjuda antibiotika i djurfoder.

